

გაზეთი

1885-1887

მუქვსი დამატებით გამოდის თვეში სუთუერ, ყოველი თვის ბთს, ოცს ღ ოც-და-ათ რიცხვებში.

გ ა ზ ე თ ი ს უ ა ნ ი :

ერთი წლისა გავზენით დაბუზზავნელად	5 მან.
ნახევარი წლის — — — — —	3 —
მუქვსი რესული დამატებით — — — — —	6 —
ნახევარი წლის — — — — —	4 —
ცალკე რესული დამატება წლით — — — — —	3 —
ნახევარი წლით — — — — —	2 —

გაზეთის ღელის და ყოველ გვარი წერილების
გავზენა შეიძლება რედაქციაში ამ აღრესით: *Въ из-
рису, Въ редакцію „Мухомор“ (Пастыр).*

ყველა სტატეგია და კორესპონდენციები, რომელნიც
რედაქციაში იქმნებიან გამოგზავნილი დასაბეჭდავით,
უთუოდ ვრცელად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან
ხელ-მოწერილი, ავტორთაგან გამოგზავნილი სტ ტიე-
ბი შეიძლება ხან-დის-ხან შეიძლება და შესწორებით
დაიბეჭდოს.

სტატეგია, რომელნიც არ დაიბეჭდებიან, სამი თვის
განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათს ხარჯით უკან-
გე დაებრუნოს.

სტატეგია მიიღება რუსულ ენაზედ დაწერილიც
და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

დღესასწაული დღეებისა და წმინდის კვირია-
ჟის გომალთობისა გამოდის 8 და 9 ნომრები
ერთად გამოდის ამ 28 მარტს.

იოსებ დავითაშვილის სახსოვრად.

«მამაო რედაქტორო! დიდის გაქრებთ და ზრომით
ჩემი ღარიბი შემოსავლისაგან კოჭის საზრდოს გადა-
ეარჩინე ამ ერთ თთვეში ერთი მანეთი გონების საზრ-
დოსთვის და გთხოვთ თქვენი გაზეთი გამოამავზე-
ნოთ. თუმცა დღეს არა მაქვს საშუალება, მაგრამ იმედი
მაქვს შემდეგშიც ასე ზრომით ეთხოვო, მივაქლო
საზრდო ჩემს კუქს და ჩემს ტანს და გავნაწილო გო-
ნებს, რომ ამ ნაირით თანასწორად ისარგებლონ ჩემი
ნაღვარით კუქმაც და გონებამაც; მხოლოდ გთხოვთ
ნუ მომავლებთ თქვენს „მუქვს“, რომლის კითხვა
ჩემთვის ძლიერ სასიამოვნო არის. ხან-დის-ხან ჩემს
ლექსებსაც მოკარბთვეთ ხოლმე, თუ ინებებთ და
დაბეჭდავთ.»

თქვენა....

იოსებ დავითაშვილი.

ქ. გორი, 1884 წ.

მს ის დავითაშვილი არის, რომელიც ამ თთვეში
გარდაიცვალა თელავში. ის იყო ზორის მზრის,

საოდლის რუისის მცხოვრების გლეხის სიმონა დავი-
თაშვილის შვილი. სემონა დავითაშვილი საბატონო
კაცი ყოფილა. ცხრა წლამდე იოსები თავისუფალი
ყოფილა ბატონის სამსახურისაგან, მაგრამ ცხრა წლი-
სა როდესაც შექმნილა იოსები, ბატონა წაუყენია ის
სახლში მასამახურედ. ს.მ. წლის შემდეგ იოსების
ბედზედ ბატონ-ყმობა გაუქმებულა და იოსებიც გან-
თავისუფლდებულა თავის ბატონისაგან. ამის შემდეგ
იოსები წაუყენია თავის ძმას თბილისში და მიუბა-
რებია ერთ მეტეჟურთმესათვის, რომლისაგან განსე-
ნებულ იოსებს შეუსწავლია ეს ხელობა, რომლითაც
უკანასკნელ ღღემდე ის იჩენდა თავს. შა-
გიროდობის ღროს იოსებს მიუყვანა ხელი წეზა-კითხვის
სწავლისათვის; შემდეგ წეზა-კითხვის შესწავლისა
გულ-მოდგინედ უკითხავს ქართული წიგნები და ჩვე-
ნი ჟენალ-გაზეთებია. ამ კითხვით ისე გაუუფითარე-
ბია განსწავნებულს თავის ჟეზა-გონება, რომ 1877
წლიდან ღღემების წერაც კი დაუწყია. აჲ არის
არც ეთბი ჩვენი ჟენალ-გაზეთი, რომელშიც რამე
ნაწერი არა ჰქონდა განსწავნებულს.

ჩვენა ადგილობით გაზეთებია დიდი მუშაობა
გამოსთქვს განსწავნებულს დაკარგვამ და ღირსეუ-
ლადღე დადაუს მისი სასარგებლო ღვაწლი.

ზოგიერთები გაკვირვებულნი არიან და გაცეცხილებით ეკითხებიან ერთი ერთმანეთს, თუ რა ჰქნა ამისთანა განსვენებულმა და ან რატომ ბეჭდის ვერ ეცნობ. დიდი ამ კაცსა? მაგრამ იოსებ ღვთისთავის მკვდარი პირი სიცილით შემდეგ უფრო გამოჩენილი და დაუფიქრანი შეიქნებინა ხოლმე, ენემ სიცოცხლე-ში.

ჩვენც ვერ გაცნობდით განსვენებულს ჩვენი გაქეთის „მწყემსი“ ს დარცხამდე. 1884 წელს ჩვენ მიიღეთ განსვენებულისაგან ზემოდ მოყვანილი წერილი. ამ წერილს განმარტება არა სჭირია, რად-გან ძლიერ გარკვევით იხატება მასში ავტორის მიმართ თულება და მისწრაფება გონებით განვითარებისადმი. განსვენებული, როგორც ზემოთა ცხატყით, იყო უბრალო მუშა, ძლიერ ღარიბი, მაგრამ ამ სიღარიბეს არ დაუშვალა მისი ზნობა, არ შეურყევია მისი ქრისტიანული სარწმუნოება. ის ღარიბი იყო ნივთიერად, მაგრამ ზნობით და სარწმუნოებით მდიდარი. ჩვენ ხშირად მოგვდოდა მსგავსი მისი გონების ნამუშევარი ლექსები და მცირე შენიშვნები. შეეღა მის ნაწერებში აშკარად სჩანს მისი კეთილი კაცობა, ქეშარიტი ქრისტიანობა და თავისი მოყვასისადმი სიბრალული და სიყვარული. აკაცის სიტყვის მეტრ ჩვენც ვუკეთო, რომ ის დღეა მუშა, დღე მოშა. ირე და მოუღებე კი არ ყოფილა, მაგრამ ყოფილა. ერთ ქეშარიტი ქრისტიანული თვისებაებით ბევრად სჯობდა ჩვენ ზოგიერთ შესანიშნავ ღვთისმეტყველს. ღვთისმეტყველი არ იკადრებდა, რომ ეხმოსთვის ერთი კაციკი წაერთმია და ზოგიერთი ჩვენი შესანიშნავი მოღვაწეები და ჩინებულნი მწერალნი, რომელთა ლექსებში და საზოგადოდ ყველა მათ ნაწერებში მოისმის იერების მწვეთის გოდება ხალხში ზნობის დასაცმაზე და მოყვასის შეუბრალდლობაზე, თავის ნათესავებსაც კი არ ზოგენ, მხალ არიან სულს გარდა ყველაფერი წაართვან მათ და შეუტყმან.

შეგლაზე შესანიშნავი ღვთისმეტყველში ის არის, რომ ეს კაცი ნიდაგ გონების საზრდოზე ფიქრობდა და თანასწორად ზრუნედა კუქსა და გონების საზრდოზე. პი ეს არის სწორეტი შესანიშნავი. აღადგინა ჩვენში მდიდარი, რომელსაც მთელი თავის ყურადღება მართკ თავის სხულის საზრდოზე აქც მძიკეული და იმაზე ფიქრობს დღე და ღამე. ღვთისმეტყველი თავი ერის კაცებს, რამდენია ჩვენში, ჩვენდა სამწყხაროდ, მღვდლებიცა, რომელნიც კარგა მდიდრები არიან, მაგრამ გონების საზრდოზე სრულებით

არ ზრუნენ... ზეზრდით ფოსტებში და ცხადლ შეურყობით მათ გონების საზრდოს სიწილდრეს, რომელსაც ისინი ფოსტების საშუალებით უნდა იღებდნენ. *)

ამისთვის არაფერ არ უნდა უყერდეს, რომ ამდენი ილაპარაკე: და სწერეს გაზეთებში ერთ ვილაკა ღარიბ გლეხს—ღვთისმეტყველს. ღვთისმეტყველი ნივთიერად ძლიერ ღარიბი იყო, მაგრამ კეთილ-ზნობით, სარწმუნოებით, კაცობრიული გრძნობით ბევრად მდიდარი იყო ჩვენ მდიდარ კაცებზე. საუფროდ იყოს ხსენება შენი კეთილი და ქეშარიტი ქრისტიანო, იოსებ ღვთისმეტყველი.

თიონათის მკვრივად.

(ერწმს-სეპის ზეგვრეულია).

ა. რელაქტორო! შმორჩილესად გვხვით ამ ჩემს მცირე შენიშვნას ადგილი უბოძით თქვენს პატივცემულ გაზეთს „მწყემს“-ში.

შეგლა მართლ მდიდრებული ქრისტიანი მოვალეა, რომ ამ დიდ მარბეში განიწმოდოს ცოდვებდამ და მიიღოს წმიდა საიდუმლო-ზიარება. ამ გვარი წმიდა წესის აღსრულებას მოკლებულნი არიან აქაური მკვრის-ხეობის ხეესურები, მეტადრე წელს. პატივცემული მკითხველი იტყვის: „რა მიზნითა?“ პი რა მიზნით: ხსენებულს ხეესურებს ამ სამის თთვის წინეთ ჰყავდათ მღვდლად მამა ანტონ აღნივი, რომელიც თავის თხოვრით სხვა სამკრელოში გაღიქვენს და მისს ადგილას გააშწეს მღვ. მ. ი. სისოურიკი (თაილი-სის სასულიერო სემინარიაში კურს შესრულებული). მოვალეობა მებრ. მ. იოსებმა მუყაითად მოჰკიდა ხელი ხეესურებს იმ ძეგლ და მანველ ჩვეულებათა მოსაბაბს, რომეღნიც ღვთისმეტყველს არსებობზე ხეესურებში აქ მეტად გავრცელებულია ჯერა დაუწერელად ცოდვების ყოლა, „ღვთისმეტყველად“, ღვთა-კაცების გარეთ გარეკა მშობიარობის და დედათ წესის ღროს, სხვა-და-სხვა კოშკებთან ლოცვა, ცხოველების სისხლით საჰმელეების შეწელება და მათი ჰამა, მარხვების შეწინა-გელობა და სხვ. შეგლა ამ ზემოხსენებულ კრავულს

*) ერთმა თავადმა ციციშვილმა ჩვენ გადმოგვცა, რომ რე დაჰმირდა ერთ მღვდელს თავის ხარკით ქართულ გაზეთის გამოწყვას, მაგრამ მღვდელმა უარი განაცხადა გაზეთის მღვდელზე და კონზეზე.

ხმარება სჭირია, რომ ეს გადაშენებული სწავლება, დამატებული ნივთიერად და წიგნობითად კაცობრიობისა, თუ მთლად არა, ცოტად მაინც შეამციროს. ამ გეგმად ჩვენი ხალხის წიგნობითად და ნივთიერად დაუცევიაში, რა თქმა უნდა, დამწავლენი არიან ის გაუნათლებელნი პირნი, რომელთაც ხალხში გავლენა აქვთ, ან ჩამე თანამდებობით და ან გვირგვინით. ჩვენდა სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ ბევრნი არიან ჩვენი ისეთი პირნი, რომელნიც მართლ თანამდებობით და გვირგვინით ამპარტყენობენ და სხვა კაცობრიულ ბუნების კანონს მოკლებულნი არიან. ასეთ პირებს ბაძავს დანარჩენი ხალხი. რასაკვირველია, ძველი სხეული დამთანხმება, რომ ხალხში მოთავედა და მწყემსად უნდა უტყუარესი და უგონიერესი კაცი და წიგნობით უმაღლეს ხარისხადის განკეთილებული, რომ ამისთანა უმაღლობელის მოთავეების წინამძღოლობით, მათი წაბადებით და კეთილის მოქმედებით მდამომ თავის მდგომარეობა განაქტივოს. ამის შესახებ არა მხოლოდ ხალხს ჩვენი ღვაწლი უნდა:

აქ ბრძენი უნდა სოფელში გვქონდეს, ვით წმინდა ბერად; ცხოვრებდეს, ერთ ასწავლავს; განსჯის მეცნიერად. ბრძენმა ად უნდა აკადროს ურავო რად რამ ფერად და ბრძენის ურავოდ ქვეყანა, ბაქთა წასთვის კრავ.

აქაოელი.

საისტორიო მასალა ა. *)

თავი V

შაპებზედ ანუ შეკრებებს მღვდლებზედ. **)

მაოლოდ ერთმა ღმერთმა უწყის, რა უბედურს მდგომარეობაში უნდა იყვნენ ეს უბედური შაპები იმ ეკლესია გამო, რომელიც უნდა ჰქონდეთ მათ თავიანთ

ის. „მწყემსი“ № 4, 1887 წ.

**) აკტორი ვერ აჩვენებს ერთმანეთისგან შაპებს ანუ ურავო სხეულებს ნსურთხის მღვდლებსაგან და იგი ბეჭდის ადგილს აშობს მღვდლებზედ იმას, რაც ითქმას მხოლოდ შაპებზედ ანუ სხეულებზედ.

აკტ.

ხარისხის შესახებ, რადგან ჩვეულებისამებრ მათ აკურთხებენ ხოლმე ბერნი ანუ ეპისკოპოზნი, რომელნიც ენიცის, მონათლულნიც არ არიან, ან იქნება მონათლულნი არიან, მაგრამ ნაყოფიერი კი არა, და თერთან ეს მღვდელნიც ხან-დის-ხან მოუწიათაღნი არიან, რაიცა ძიეულ საეკლესიო ხდის მათი სამღვდლო ხარისხის სჯულისკრებებს. სახელი პაპა საზოგადო სახელია. „სეკულარი მღვდელი“ ეწოდება ხეტელად, კარის მღვდელი—მღვდელად, მრეღოს მღვდელი—კანდელაკად; საზოგადოდ კი ყველანი შაპებად იწოდებიან.

მღვდელნი ძიეულ ბერნი არიან. იგინი მეტად ღარიბნი არიან და მხოლოდ თავიანთი სამღვდლო შემოსავლით სცხოვრობენ. საჭირო არ არის, რომ მღვდელად საკურთხი კაცი ძლიან მსწავლული იყოს; საკმაო მან იცოდეს კითხვა, ან ზეპირად იცოდეს რომელიმე ღვთისმეტყველების წესი, რომელსაც ამბობს იგი მერმე ყოველთვის. მისიკოპოსნი არ ცდიან ხოლმე მათ, რომელნი წარსაგებთან მღვდლობის მისაღებად, რადგან ზოგად თვით ეპისკოპოსნი მათზედ უმეტესნი არიან; მაგრამ რადგან ყველა მღვდელად საკურთხის პირისაგან იგინი ერთი კი ცხენის ფას იღებენ, ამისთვის ადვილად აკურთხებენ ხოლმე მღვდელად, რაც უნდა უცოდინარი იყოს კაცი.

მღვდელნი არ არიან იძულებულნი დაუცეან უბაწოება; მხგავლად ბერძენთა კურთხევის მღვდლებს წინ იგინი ირთამენ ქალწულ ქალებს; მაგრამ მღვდლებს პირველი ცოლის სიკვდილის შემდეგ აღარ შეუძლიანთ მეორე, მესამე, და მეოთხე ცოლი შეირთონ.

საწყალ მღვდლებს ძიეულ მცირე პატივსა სცემენ ერის კაცნი, რადგან მღვდელნი იძულებულნი არიან, როგორც გლეხები, იმუშაონ არამც თუ თავის საკუთარ მამულში, არამედ თავიანთ პატარანების ანუ პატარანების მამულშიაც; აგრეთვე მოგზაურობის დროს ზურგიით ზიდენ ხოლმე მათ პარკს, და საზოგადოდ ყოველ შემთხვევაში უპატიურად ეპყრობიან მათ პატარანები, თითქო საზოგადო მონები იყვნენ. იმის მიზეზით, რომ მღვდლებს ცოტა პატივსა სცემენ, არის აგრეთვე მათი უცოდინარობა და მათი გაუმადობა, რომელსაც ეძლევიან იგინი ერის კაცთ სუფრასზედ. ისეთი ღარიბნი არიან მღვდლები, რომ ჩვეულებრივ მათ შობილად მხოლოდ ტილოს პურანი და ერთი პატარა მოკლე მხვილი შალის ტანთ-საცმელი, რომლიდანაც ხორცი მოუჩანთ. შეხებულად ისე ცუდად აკეთით, როგორც ტანზე და ერის კაცთაგან მხოლოდ იმით განირჩევიან.

მღვდლები, რომ ატარებენ წვერს და გრძელ თმას. სამეგრელოში მღვდელს მხოლოდ მაშინა სცემენ პატრიკს, როდესაც იგი ლეთის მასხურებას ასრულებს, რომლის შემდეგ მლოცველნი ყველანი მასთან იყვნენ ზოლმე შენდობას, ე. ი. ლოცვა კურთხევას. როდესაც სუფრაზედა სხედან, პირველად მღვდელს მიაჩთვნიან სასმელს, დააჩაიან არ დალევენ ისე, რომ არ უთხრას მას: „შენდობა ბატონო!“ რომელზედაც მღვდელი მიუგებს: „შეგიწლოს ღმერთმა.“ მეგრელები დიდ პატივსაცემენ მღვდლებს კიდევ მაშინ, როდესაც ავითარაინ: მაშინ ყველაფერს უჯერებენ მღვდლებს, რასაც კი იგინი ეტყვიან მათ; მოაუყვანებენ მღვდლებს და სთხოვენ გაიანჯონ თავიანთ წიგნში, მოკლებიან თუ არა იგინი იმ ავადმყოფობით, რომელსაც ჩაუვლია ისინი ლოცვინად და ან არ მიზეზით გამხდარან ავად. პაპებიც გადაფურცლ გადმოფურცულენ თავიანთ წიგნს და ბოლოს წამარომავენ პირველსავე სიტყვას, რომელიც ენაზედ მოადგებათ მათ. იგინი ეუბნებიან ავად-მყოფს, რომ ესა და ეს ხატე გაიოსებულა თქვენზედ და იმისთვის გამხდარხარ ავად; უნდა დაჰკლათ ხეო, ან ხაიო, მიაჩთოთ ხატე თასი ან ფარჩა, რომ მოიპოვოთ შენდობა თქვენი წევრებისაგან და მოწყალებ ქმნათ თქვენზედ ხატე; თუ არ ასრულებთ ამას, მოჰყვდებითო. ავად-მყოფებიც ფრთხილ აღუთქვამენ აღსრულებას.

თავი VI.

რამდენიმე შენიშვნა.

მღვდლებს და ბერებს, როგორც წესით ესთქვი, იგივე ტანისამოსი აცვიან, რომელსაც ხმარობენ ცირი კაცნი, და იგინი თთიკებს არა ზრუნავენ იქონიან ის ტანისამოსი, რომელიც ძველიდანვე აქვთ დაწესებული სამღვდლოთა. სამღვდლო ტანთ საცმელი არის გრძელი, რომელიც კოკებდამდინ სწვდება და რომელსაც უწოდებენ ტანისამოსს à la caracalle, რადგან იგი რომაელთ შორის შემოიღო იმპერატორმა ანტონინმა, წოდებულმა კარაკალად. ჩვენი სამღვდლოება ცნობა ხმარობს მასთვის ხარისხის საპატიოდ. ზედი და ბარანიუსი, წელი 213, ამაზბენ, რომ ეს ტანისამოსი პირველად არ იყო შავი, არამედ ლითონი იყო, როგორც აცვიან პაპის კარს, და სასულიერო წოდებამაც იმის ხმარება დაიწყო. მს ტანისამოსი განუწყვეტს სამღვდლოებას დასაწმენდელად კეთილი ცხოვრებისათვის მისისა. მეგრელთ მღვდელნი, რომ

მელნი მაგდენად არ დასდევნ მართულობას, სავრო ტანისამოსით ცნაუფილობებიან და ჰაზავენ ამაში მავალით სასულიერო წოდებას. მეგრელების მღვდლები გარდა სამართა-მასხურების დროისა, დადიან დალეთილნი და კონკებში გახვეულნი. იგინი ატარებენ გრძელ თმას და ძირეულ გრძელ წვერს, როგორც ატარებდა ძველი აღთქმის სამღვდლოება ბრძანებისამებრ მღვდლისა, ლევეტ. წიგნში თ. XIX და XXVII სწევრია: „არა ჰყოფ კვეცა გარეშო თმისაგან თავისა თქვენი, არცა განიყრეთ შესახედვი წვერთა თქვენი“. რად აღუქმალა ღმერთმა ეს? მოპარსება ძველი ჩვეულება ეკლესიაში. წ. ისიდორე, წიგნში, რომელიც დაწერა მან საღმთო მასხურებებზედ, ამბობს: ეინც დაუტყვევს ქვეყანას და შეუდგება ღმერთს, თავი მთლად უნდა გაიპარსოს მან. მეციკლის განცხადებაში თ. VI, ეკითხულობთ: მართებულობა წვერის მოპარსება და ნაზარეველთ დაწესებული აქვთ წვერი გაიპარსონ, როდესაც გათავება აღთქმული დრო. წვერის მოპარსება ძველიდანვე დიდების ნიშანი იყო: ყველა რომის იმპერატორი წვერს იპარსავდა, და დიონის სძრავს აღიარან იმისათვის, რომ იმპერატორთა შორის მან პირველად დაიწყო წვერის ტარება. სამართო წერილი გვიწერს თავის და წვერის მოპარსებას მუშარების დროს. ისაია თ. VII, მუხ. XL და XLV (იეს. XLVII), მუხ. V (VII); იოზი რომ მგლოვამდა თავის უბედურებას, გაიპარსა. მეგრელებიც, როდესაც მგლოვამენ მკედარს, არა მხოლოდ მთლად იპარსვენ სახეს, არამედ წარბებსაც კი.

ჩვენი ჰაზრით ღმერთმა აღუქმალა (ლევ. XV) თვის მასხურთ, ცხრავლით, გაპარსება არა იმისთვის, რომ მოპარსება ცუდი იყოს, არამედ მისთვის, რომ არ დაგეანებოდნენ იგინი მეცობელთ და სხვა მოსამხდელე კვანთ-თავიანის მცემელთ, რომელნი ჰკონებდნენ, რომ მათ ღმერთებს მოსწონთ მრგვალი სახე, როგორც უფსრულდის, და სცდილობდნენ ამ სახის მიღებას, რისგამო იგინი თავიანთ ტაძრებსაც მგელად აშენებდნენ, და აგრეთვე მთლად იპარსავდნენ წვერს, და განსაკუთრებით იზადის და სერაპისის ხუცები, რომელნიც არამც თუ მხოლოდ წვერის იპარსავდნენ, არამედ მთლად ტანსაც.

ღმერთი უბრძანებს მღვდელთ: „არცა განიყრეთ შესახედვი წვერთა თქვენი“. (ლევ. თ. XIX) მეგრელთ მღვდლებიც იპარსავენ წვერს და არასოდეს არ მოაკლებენ მას არც ერთ ზეწეს. ლოგვნი იტყვიან: წვერს იმისთვის ეატარებ, რომ არ დამიწყდეს, რომ

კაცი ვარო. პრტემილარი იტყვის: Filius tantum ornamenti patribus, quantum ori barba decoris addit. ღოგენმა ნახა უწვერო კაცი და უთხრა: Numquid naturam accusas quod te virum, non autem mulierem, fect. ღმერთი უკრძალავს (ღვე. თ. V VI) თმის შეკრეკას. ამასაც წმადდ ასრულებენ მეგრელი მღვდლები, რომელნი ყველაფერში ძველი ჯგულის მღვდელთა ჰგანან.

გ. პარსოვი.

(შეშდები იქნება).

ასალი ამბები და შენიშვნები.

* ზოგიერთი პირების იუბილესი ღვთისმეტყველობა დიდის ამბით ხდება ხოლმე, მაგრამ ზოგის მეტის-მეტად მწუნარად. ასე მოხდა ოცდა ხუთის წლის იუბილესი ღვთისმეტყველობა პატივცემულის ყოვლად სამღვდლო აღიქმანდრესი. ვს ამ მარტს შეუსრულდა მას ოცდა ხუთი წელიწადი, რაც ეპისკოპოსის ხარისხით ემსახურება ეკლესიას, მამულს და სამშობლოს.

შოვლად სამღვდლოს ღვთისმეტყველო მოულოცა ეს ღვე: უწმიდესი სინოდის კანცლარიის მმართველმა ბ.წამ საბლრმა. მოსკოვის მიტროპოლიტმა იოანნიკმ, საეპარქიოლოს ექსარხსმა პაულემ, შ.წანის მთავარ ეპისკოპოსმა პალლადიმ, ირკუტსკის მთავარ ეპისკოპოსმა ბენიამინმა, იმერეთის ეპისკოპოსმა ბაბრიკმა და სხ. წინა ღვეებში ბ.წამ საბლრმა ღვთისმეტყველო მღვდელ-მთავარს აღიქმანდრეს შო მღვიმის უღანოს დამტკიცება შტატის მონასტრად: აქ იქნება, როგორც წინეთ ეცნობეთ მკითხველებს, — ოთხი მღვდელ-მონაზონი, ორი იეროდიაკონი და ოთხი მორჩილი. ამისათვის მღვდელ-მთავარს აღიქმანდრეს წარუდგენა უწმიდესი სინოდში 20,100 მანათი, რომლის საჩუკრბლითაც უნდა იცხოვრონ უღანოს ძმთა.

* *

„ივერის“ სწერენ მცხეთიდან, რომ 13 მარტს, ღამე, გასტყეს მცხეთის მონასტერი და სალარო გაჰ-

ქურდესო: მოპარეს ყოველივე ოქროსა და ვერცხლის ნივთები. რაც-კი სალაროში იყო. ღვთისმეტყველის მხარის უფროსი ძალიან ცდილობს ქურდების დაჭერასა და ნაქურდალის აღმოჩენას, მაგრამ ჯერ-ჯერობით ვერც მათგან ქურდების კვალსა.

* *

„ივერის“ შეუტყია, რომ გ.წ. „თეატრის“ რედაქტორობა ბ.წამ აბაშიძეს გადაეცა ბ. ნებეიჩიძისათვის, რომელიც ამ ორის წლის წინად ქართულის თეატრის ანტრეპრენიორად იყო. ბეკელის საქმეთა მთავარ სამმართველოს შეუწყნარებია თხოვნა „თეატრის“ წინანდლის რედაქტორობისა და ბ.წამ ბ. ნებეიჩიძე დამტკიცებია ამ გაზეთის რედაქტორად და გამოამცემლად. პირველი ნომერი ამ გაზეთისა ბ.წამ ბ. ნებეიჩიძის რედაქტორობით გამოვა მომავალს კვირას, 22 მარტს. ამ ნომერში იქნება დაბეჭდილი სწრატი ღვთისმეტყველის მიორგი საეპარქიოსა.

* *

შმაღვთის სასულიერო მართებლობისაგან გამოიკა უქაზი, რომლითაც აღკრძალული აქვს ყველა მღვდელთა მღება საჩუკრისა აღსარებისა და ზიარების დროს. ნაბრძანებია: დაიდვას კრუშა ეკლესიაში და ეცნოს სურს მღვდლისთვის საჩუკარი, შემდეგ ზიარებისა ჩაადვას ამ კრუშაში.

თუმცა ზოგიერთ მღვდელთათვის ეს ამბები სასიამოვნო არ არის, ვინაიდან ზოგიერთი მღვდელი ამ გვარი საჩუკრით კარგა ბლომა ფულს კრებდენ, მაგრამ ჩვენ, როგორც ამას წინეთაც ვსწერდით, ამისთანა საჩუკრის მიღება მღვდელთაგან უადგილოდ და შეუფერებლად მიგვჩნდა; ამისათვის ამ საჩუკრის მიღებაზე ყოველთვის წინაღობდები ვიყავით. ღოა არის, რომ ჩვენ, მწვემთა თვითონ მივაქითო ყრადღება იმისთანა ჩვეულების მოსპობას, რომელიც ცუდი გავლენა აქვს წმიდობის მხარით ხალხზე და სამღვდლოებასაც ამდაბლებს ხალხს თვალში.

* *

ჩვენ ბეკრი საჩუკრები მოგვდის სოფლის მასხალისგან, რომელიც თურმე ღვთისმეტყველებს

საღიან სალდათად გამოსაყენებელი კაცების სივრცეში ჩაწერის შესახებ. სივრცეში სწორედ თურმე ცხადმეტყველების და ოდნეობის წლისას. ახდენენ ფულს ყველას და შემდეგ პირობას აძლევენ: თუ ვერ მოახერხებთ და ვერ დაგიფარებთ გაწვევისაგან, ფულები ისევ უკან დაგიბრუნათო“; რასაკვირველია, ამ აწეროლებში ძლიერ მტკიცეს წაიყენებენ და ენა უნდა დარჩება იმათი ფულები მამასახლისებს შერჩებათ. მანაკუთრებით ძლიერ ბეცს უზიდავს ბოს ლევის მამასახლისს. იმედია, რომ მასწავლებლის უმფროსი მიაქცევს მამასახლისების მოქმედებას უსაფრთხოებას და დაიფარავს უკან ხალხს ამისთანა უბრალო ხარჯიდან.

* *

„ივერია“ სწორედ ბორიდან შემდეგ სამუშაოა. ამაზე: თებერვლის გასულს სოფ. ბარეჯვარში გარდაცვალა პარალელი მღვდლის შვილი მაქსიმე მიქროშვილი (მეტად სახელად მასსა უბეჭდნენ). მანსწავლებელი სწავლობდა თბილისის სემინარიის მეხუთე კლასში და ძალიან რიგანადღე სწავლობდა; მიცემულ კარგის მიმართულებისა და საუცხოო ხანათების ხანდაზნა იყო.

* *

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ სოფელს პერევისაში წასული 10 თებერვლის გარდაცვლილია თბილისის სემინარიის მეექვსე კლასის მოწვევ მღვდელთნ დეიძე, პრინციპის შვილი. ეს მოწვევ კარგი ნიჭიერი და კარგი ხანათის ყმაწვილი ყოფილა. სიღარიბის გამო რიგანად ტანისამოსი არ ჰქონდა და მეხუთე კლასშიდ ერთ ზამთრის დროს გაცემულა და ფილტვების ანთება დამართნა; ამ დროიდან დაუგდია ანთ. მყოფობას და ამ ზამთარში სოფელშიდ გამხდარა ანთდა გარდაცვლილი. ამ საცოდავისთვის ვერც წამალი და ვერც ექიმი ვერ მიწვევდებოდა დიდი თბილისი გამო.

* *

ამ მოკლე ხანაში, თბილისში აღმოჩნდა ერთი ძველი ქართული ხელოვნაწერი წიგნის სახელად „ცხოვრება

წმიდისა და ძლიერმოსილისა ზიორგისა“, რომელიც დაწერილია ლექსად. შუიკეს 100 გვერდზე მტკ. დაწერილია XVII საუკუნეში ქართულისხელით. წიგნში ჩართულია რამდენიმე სურათი, რომელნიც ფერად-ს წამლებით არიან ნახატი.

* *

ს. შაშინიდან დიღს საჩივარს იწერებთან იმის შესახებ, რომ ხალხში კერა-უქმ დღეებში მოუშობა გაანზრცო, აქ კერა-უქმ დღეებს სხვა სამუშაო დღეებში ვერ გააჩივითო. ეს უქმის ტყეა უმეტესად გაავრცელა რუსეთიდან მოსულმა პირებმა, რომელნიც ახლად გასულიყო მამულებს მართებო. იქიდანვე გვწერენ, რომ შაშინში ამ სოფლის მღვდელს საეკლესიო-სამრევლო სკოლა გაუხანია, მაგრამ საზოგადოება თურმე სრულებით არ თანაუგრძნობს მას.

* *

პეტერბურის ერთი რუსული გაზეთი გვაცნობებს, რომ საქართველოს ექსპრზისი, აქტივისკოპოსი პავლე ამ ცოტა ხანში დაბრუნდება საქართველოში.

* *

„ივერია“-ში ვითხულობთ:

ბაქოს პოლიციისტიისა და ოლქის სასამართლოს პროკურორის დეპუტის გამო 11—12 მარტის ღამეს, მე-5 პოლიციის განყოფილების ბოქალის თანაშემწეს სემონოვსა და პოლიციელს პაპოვს დაუპატრუებიათ ქუჩი, რომელიც თავის თავს ხან პავლე პეტროვს ეძახის და ხან ივანე შოკინს თურმე. ამ ქუჩის მოუშარავს ბაქოს ტაძრიდან 600 მან. მანაშავე გაუხანიათ და 187 მან. ფული და თხუთისის თუმის ნივთიულობა გამოსჩინოდა.

* *

ჩვენ მივიღეთ ძაბათის საეკლესიო-სამრევლო სასწავლებლის მასწავლებლის მ. ჯგუშისაგან შემდეგი წერილი „მწკმ“-ში დასაბუთად:

„შობილილსად გთხოვ, მ. რედაქტორო, რომ

თქვენი პატრცემული გაზეთის «მწვეთის»-ს საშუალებით განუცხადო ჩემი გულითადი მადლობა ზუგდიდის ქალაქის ეპარქიის ანდრეას ბეკლარ ივანეს ძეს ლიფონაძეს, რომელმაც გადმომცა მე რწმუნებული ჩემდამო ზუგდიდის ძახათის სამრევლო სკოლის დარბაზში შეგირდების დასარიგებლად ცხრამათეის ღირებული სხვა-დასხვა სასწავლო ნივთები და სახელმძღვანელოები.⁴

* *

მღვდის სასულიერო სემინარიაში 12 თებერვალს იყო გამართული საღამო. ამ საღამოზე დაესწრნენ: ბერსონის და მღვდის მთავარ ეპისკოპოზი ნიკანორი, პლიზავეტო-გრადის ეპისკოპოზი მემონა, საეპარქიო სასწავლებლის მზრუნველი ბრიგადიერი, სემინარიის რექტორი, ინსპექტორი, მასწავლებლები და აგრეთვე სხვა მრავალი გარეშე ხალხიცა. საღამოზე ხორომ, რომელიც შესდგებოდა თითქმის ორმოცის კაცისაგან, სემინარიის გალობის მასწავლებლის მაქავეისკის ლოტ-ბაროზთ, იგალობა სხვა-დასხვა საგალობლები. მთელი მღვდის სემინარიის მოწაფეთაგანვე შედგენილმა ორკესტრმა მშვენიერად დაუკრა სხვა-დასხვა ახალი პიესები, რომელსაც ხორომ ამბობდა გალობით. საღამოზე იყო მოწვეული ერთი არტისტი-ქალი. მს ქალი ფორტოპიანოს ხმაზე მღეროდა. ფორტოპიანოს უკრავდა სემინარიის ინსპექტორის მეუღლე. საღამო თავდასასრულს. მთავრებისა მთავარ ეპისკოპოსმა ნიკანორმა წაბოძებდა სიტყვა და შეაქო სემინარიის ხორომ და ორკესტრი. მან სთქვა: მე ვედავ, რომ სემინარიაში მუშაობის სწავლა უწინდელზე ბევრად წინ წასულა. ბევრგან ყოფილვარ სასწავლებლებში მოწვეული, მაგრამ ამისთანა გავარჯიშებული ხორომ არ მინახესო. ორკესტრის რაც შეცხება, ამას კითხვა აღარ უნდა; ჯერ მავალითი არსად ყოფილა, რომ სემინარიაში ამისთანა ორკესტრი ყოფილიყო.⁵ (ივერია)⁶

* *

სოფლის ფიჭის მთავარ-ანგელოსის ეკლესიის სამრევლო სკოლის მასწავლებლის ბ. ძოსტანტინე აქერცელისაგან ჩვენ მიერ შეგირდები წერილი, რომლის დაბეჭდვას ითხოვს ის გაზეთში.

„მ. რედაქტორო უმორჩილესად გთხოვთ ნება მომცეთ, რომ თქვენს გაზეთის „მწვეთის“-ს საშუალებით გულითადი მადლობა განუცხადო ბ.ბ. ივანეს და მელიტონ ანჯაფარიძეს იმ ნეთიერის დახმარებისათვის, რომელიც მათ აღმოუჩინეს ჩემდამო რწმუნებულის სკოლის მოსწავლეთ, გვარად ჩაჩიბაძეს და გარდა ამისა 22 მანეთის შემოწირვისათვის სკოლის სასარგებლოდ. მისთვის, რომ ამ კეთილ პირთ წამბაძენი აღმოჩენილენ ამ კეთილ საქმეში. მს სამრევლო სკოლა აგრე ორი წელიწადია, რაც თავის ხარჯთ დაარსა ზღალოჩინმა მ. ს. ანჯაფარიძემ. მ. ზღალოჩინს იმედი ჰქონდა, რომ საზოგადოებაც შემწეობას აღმოუჩენდა ამ სულიერ მამას, მაგრამ საზოგადოება, რომლის შეიღებუ ღდეს 40 სწავლობს ამ სკოლაში, სრულებით არ ზრუნავს სკოლაზე.“

* *

19 ამ მარტს მართული საეკლესიო გალობის აღმადგინებელმა კომიტეტმა მოიწვია საეკლესიო გალობის მცოდნე პირი შესამოწმებლად ნოტებზე გადაღებული გალობის ბატონი ძორიძისაგან. მკითხველებმა იცნა, რომ იმერეთის სამღვდელთაგან ბატონი ძორიძის შესწავლა 400 ნომრის საგალობელის ნოტებზე გადაღებას. ნოტებზე გადაღებული გალობა გაზინჯეს და აღმოჩნდა, რომ ნამდვილ ის გალობა არის გადაღებული, რომელსაც ღდეს გალობენ იმერეთში, ბუჩაში და სამეგრელოში. ნოტებზე გადაღებული გალობა იგალობეს სხვა-დასხვა დროს მუთაისის საკრებულო ეკლესიაში, მარტვილის საკრებულო ეკლესიაში და შირილის ეკლესიაში; ყველგან მრავალი პირი დაესწრნენ და მოისმინეს და ექვლიანი ამავე ამოწმებენ, რომ ეს გადაღებული გალობა ნამდვილი გურული კილოს გალობაა.

* *

22 მარტს მთიანეთის სასულიერო სემინარიის რექტორის თაოსნობით გამართული იყო სასულიერო კონცერტი მათე სასულიერო სემინარიის დარბაზში შეგირდთა სასარგებლოდ. კონცერტზე აუარებელი ხალხი დაესწრო; არც ერთი ბილეთი არ დარჩენილა გაყიდული.



ლათინ-კათოლიკური ბაგრატიონი წმინდა ნინოს.

სსრკ-ის აღწერა

წმიდა მოციქულთ-სწორისა წინაშე,

საქართველოს განმანათლებელისა.

(გაგრძელება *).

ზაგო თუ არა ეს წინაშე, მივიდა ამ ხესთან ღამით სალოცავად, თუმცა ის კიდევ ეცობოდა, რომ აქ ყოფილიყო კვართი უფლისა. შერთელ ნაშუადღევს, ლოცვის შემდეგ წმ. ნინომ დაინახა, რომ ყოველი მხრიდან მოუწოდებდნენ მეფის ბაღში ფანჯრულსა დასანა ფანჯრითა შავსა, აქედან ჩაუჩინდნენ მდინარე არაგვში და განიჭებდნენ მის წყალში. სატა ხნის შემდეგ აღიზნდნენ, მაგრამ ისინი მთლად გათვითებულნი იყვნენ, დასდნენ ამ ნაძვის ხეზე და მოატყნეს მშვენიერი გლობა. ეს ნიწნავა, რომ ამ არე-მარეს მცხადებენ ნი განათლებიან ნათლის ღვთის, ხოლო ამ ნაძვის აღვილას აწმენდნენ იქნება ტაძარი კეწმარიტი ღვთისა და ამ ტაძარში აღიდგენენ ყოველ შემთხვევასა ღმერთსა. აგრეთვე იხილა წმ. ნინომ, რომ ბრძანის და წადენის მთები შეიძვნენ და ჩამოიპყდნენ.

რაცა ყოველივე ეს იხილა წმ. ნინომ, დარწმუნდა, რომ მოახლოვებულ იყო სასუფეველი ღვთისა და რომ ივერიელნი მალე მიიღებდნენ ქრისტეს სწავლას და ამიტომ წინა ხელახლად შეუდგა ღვთის სიტყვის ქადაგებას. ამ საქმეში მას შეულოდნენ მისი მოწაფეები, განსაკუთრებით სიღონია და მამა მისი აბოთაბერი, რომელიც ისეთი თავგამოდებით ჰქადაგებდა ქრისტეს სწავლას თავის მოძმე ეზარელების შორის, რომ მას ურიგებდა დაუწყეს დენა და უნდა ჩაეკოლათ ქვით, მაგრამ აბოთაბერი დაიხსნა ამ განსადგელისაგან მირიან მეფემ. მეთ მეფემ განიზრახა თავის გულში ქრისტეს სწავლის მიღება, რადგან გაიგო, რომ ეს სწავლა მიიღეს არა მარტო საზნებში, არამედ იგი გავრცელებულია მთელ რომის იმპერიაში, სადაც მეფე მოსტანტინე დიდა გაქრისტიანებული იყო და იფარავდა ქრისტიანებს. მირიანს შეტყობილი ჰქონდა,

რომ მოსტანტინე ქრისტეს სწავლით და ჯერით და მარტა მტერნი. ამიტომ მირიან (ამ დროს ივერია იყო რომის მეფის მფლობელობაში და რომში იყო მხედრად ბაქარი ძე მირიანისა) არ უშლიდა წმ. ნინოს ქრისტეზე ქადაგებას თავის ქალაქში. მაგრამ მეუღლე მირიანისა ნანა, როგორც ცული ზნისა და ერთგული თავყენის მცემელი უსულოთა კერბთა, წინააღმდეგი იყო წმ. ნინოს ქადაგებისა. ის სასტიკად სდევნიდა ქრისტიანებს; მაგრამ ღვთის მადლმა, რომელიც უძღუჭებოდა ჩვენთა ჭეუჭნებს და ნაგულუქანებათა აღაყსებს, მოაქცია ეს ბოროტი სულიც. დედოფალი ნანა უფერად საშინელი ავად-მყოფი შეიქნა და თუც მკურნალნი ყოველივე საშუალებას ხმარობდნენ, მაგრამ ვერ შესძლეს მისი მოარჩენა. დედოფლის თავზე სიკვდილი აუცილებელი იყო. მაშინ დედოფლის ნაცნობებმა უჩივიეს ავად-მყოფს, რომ მოეწოდებიათ წმ. ნინო, რომელიც, ამბობდნენ ისინი, მხოლოდ ერთი ლოცვით ჰკურნებს ყოველივე სენსაო. დედოფალმა ბრძანა, რომ ნინო მოეყენათ. წმ. ნინოს უნდოდა შეეტყო დედოფლის თავმდაბლობა და სარწმუნოება და ამიტომ გამოგზავნილ კაცებს უთხრა: თუმცა დედოფალს უნდა შეიქნეს კარგად, მოვიდეს ჩემთან ამ კარავში და მე დარწმუნებული ვარ, რომ ის აქ განიკურნება ქრისტეს ძალით. დედოფალი დამოაჩნდა ნინოს ბრძანებას და ბრძანა, რომ ის ცხედარზე დადებული წყლით ნინას კარავში; ავად-მყოფი გაჰყენნენ უკან მისი შვილი რევი და მრავალი ერი. წმიდა ნინამ უბრძანა, რომ დედოფალი ცხედრით დაესვენებოდა მის ლოგინზე. შემდეგ წმ. ნინომ დაიოქნა ავად-მყოფის წინაშე და მხოვრადღედ შეეცდრა უფალს, რომელიც არის სულითა და ხორკთა მკურნალი; შემდეგ ნინომ აიღო თავის ჯვარი, დააღია ავად-მყოფს თავზე, შემდეგ ფეხებზე და მხრებზე, ამ სახით მასზე გამოსახა ჯვარის სახე. შესრულა თუ არა ეს წინაშე, დედოფალი წამოდგა ფეხზე კარგად მყოფი. დედოფალმა იქვე შესწირა მადლობა უფალს იქნა ქრისტეს და აღიარა წინაშე ნინოსა, მრავალი ერისა და შემდეგ თავის ქმრის მირიანისა მასიტყვით კეწმარიტ ღმერთად. ამის შემდეგ დედოფალმა წმ. ნინო გაი-

*) ან. „მწკმისა“ № 7, 1887 წ.

ხადა თავის მეგობარად და მოსაუბრედ და იღებდანი-
 ნოსაგან სულიერ საზრდოს. დღეფაღმა დაიახლოვა
 აგრეთვე ზამენი მოხუცებული აბოთარი და მისი
 ქალი სიღონა და მათვანაც ბევრი ისწავლა სარწმუ-
 ნოების და კეთილ-ცხოვრების შესახებ.

მთელ მეფე მირიანს, რომელიც იყო პერსიის
 შახის ხორაზმის ძე და საქართველოს მეფეთ სასანი-
 დების გვარეულობის წინა-პარი, კიდევ არ ჰქონდა
 აღიარებული ძირითე ლმერთად, ის კიდევ გულ-
 მოღვინე ღვინეობის სცემდა თავყვანს კეპით და ამიტომ ერთხელ
 განაზრახა მთლად ამოეწყვიტა ძირითეს აღმსარებელნი
 და წმ. ნინოც. ამისთანა ცული განზრახვა დაიბადა
 მასში შემდეგი გარემოების გამო: პერსიის მეფის ერ-
 თი ახლობელი ნათესავი, კაცი ნასწავლი და გულ-
 მოღვინე აღმსარებელი ზარაოსტრის სწავლისა, იყო
 სტუმრად მირიანთან. ეს კაცი უეცრად ავად გახდა.
 მირიანს ეშინოდა პერსიის მეფის რისხვისა და არ
 იცოდა, რით მოერჩინა სტუმარი, რომ პერსიის მე-
 ფის რისხვას გადაჩინოდა. ამისათვის ზოუწოდა წმ.
 ნინოს და ევედრებოდა თავის სტუმრის განკურნებას.
 წმ. ნინომ ბრძანა, რომ ავად-მყოფი მიეყვანათ ნამე-
 თან, რომელიც იღვა მეფის ბაღის შუა გულ
 ადგილს, დაეყენებიათ ის პირით აღმოსავლეთისკენ,
 აღმავალი ავად-მყოფის ხელები ზეცად და სამ გზის
 ეთქვა: უარ გყოფ შენ, ეშმაკო და თავყვანს ესცემ
 ძრისტეს, ლეთის ძეს. მეფის ძე განიკურნა, მიიღო
 ქრისტიანობა და გაქრისტიანებული დაბრუნდა თავის
 სამშობლოში. მაგრამ მეფე მირიანი უფრო შეაფიქ-
 რიანა ამ საწაუღლამ, ვინც მეფის შვილის ავად-
 მყოფობამ. მირიანს ეშინოდა შახის, რომ მას არ დე-
 საჯა ის მისი შვილის გაქრისტიანებისათვის. ამიტომ
 მირიანი ემუქრებოდა სიკვდილს ნინოს, ხოლო ყველა
 ქრისტიანებს ამოწყვეტას.

ასეთი ცული აზრები აღელვებდნენ მირიანს და ამ
 გეგმის განზრახვით აღკურვლილ გაემგზავრა ის ერთხელ
 მტერნიანთ მთაში სანადიროდ. ბქ მან თავის მოგ-
 ზაურებს დაუწყო შემდეგი ბაასი: „ჩვენ ძალიან შეეც-
 დით, ამბობდა მირიანი, რომ ქრისტიანებს მიეცეთ
 ნება ჩვენს ქვეყანაში მათი სარწმუნოების გაგრძელებ-

ბისა. მაგრამ მე მალე ამოცვლულ ხმლით ჯვარის
 ყველა თავყვანს-მცემელთ; უბრძანებ დედაფაღსაც,
 რომ მან უარ ჰყოს ძრისტეს და თუ არ გამოიგონა, მა-
 შინ იმასაც სხვა ქრისტიანებთან ერთად მოვლამ». **ამ**
 ბაასის შემდეგ დაიწყო ნადირობა. ღლე ბრწყინ-
 ვალე იყო. მაგრამ უცებ დაბნელდა, ამოვარდა სა-
 შინელი ქარიშხალი, მგავისი იმისა, რომელმაც შე-
 მუსრა კერპი აზამაზისა; ელვის ბრწყინვალეობამ და-
 აბრმავა მეფე, ხოლო მისი თანამოგზაუნი, ქუზილი-
 საგან შემინებულნი, გაიქცნენ. მეფემ არ იცოდა რა
 ექნა, ის ევედრებოდა თავის ლმერთებს შეწყენას,
 მაგრამ მათ არ შეისმინეს მეფის ევედრება. მაშინ
 იგრძნო მეფემ, რომ მას სჯის ნინოს ლმერთი მისი
 ცული განზრახვისათვის და ამიტომ ხმა მალა შეე-
 ედრა ნინოს ლმერთს შემდეგი სიტყვებით: «ნინოს
 ლმერთო, განმინათლე ღამე ესე და მიჩვენე საყოფე-
 ლი ჩემი და მე აღგარებ შენ და ეაქებ შენს სახელს.» **ამ**
 აღთქმის შემდეგ მსწრაფლ მოველინა მირიანს
 ლეთის მადლი, რომელმაც იხსნა ის სიბნელისაგან.
 მირიანი გაავიერა ძრისტეს სახელის ძალამ, ჰქნა აღ-
 მოსავლეთისკენ პირი, აღიპერა ხელი ცისადმი და
 ცრემლით შეევედრა ლმერთს: „ლმერთო, რომელსაც
 გქადაგებს მონა შენი ნინო, ჰქმნარად შენ ზარ
 ლმერთი ყოველთა ზედა ლმერთთა. ამა ესტარა მიც-
 ნობის, რომელ გინდა ხსნა ჩემი და ლხინება და
 მიახლოება შენდა; უფალო კუთხებულა, ამა აღ-
 გილსა აღმართო ძელი ჯვარისა.» მართლაც ამ მთაზე
 დღესაც არის ეკლესია მირიანისაგან აღშენებული.

როცა მირიანი დაბრუნდა მცხეთაში ხმა მალა
 ლალად ჰყო: «ყოველმა ერმა შესწირეთ დიდება
 ნინოს ლმერთს—ძრისტეს, რადგან მხოლოდ იგი არის
 ლმერთი საუკუნეთა და მას ერთს ეუთვნის ყოველი-
 ე დიდება უკუნისამდე.» მეფე ექცება წმ. ნინოს და
 ეკითხებოდა ყველას, თუ სად იყო ნინო, რომლის
 ლმერთმა იხსნა ის სიბნელისაგან. მეფის შესაგებებლად
 გამოიყვანნენ დედაფაღი და მრავალი ერი. წმ. ნინო
 ამ დროს მწუხრის ღოცავდა იღვა თავის კარავში.
 როდესაც მეფე, რომელსაც თან ახლდა დედაფაღი
 და მრავალი ერი, მიედა ნინოს კარავთან, და რო-

ეს იხილა მან წმ. ნინო, დაეარდა წინაშე ფერხთა მისთა და ღაღად ჰყო: „დღეაო ჩემო, მასწავე მე სახელის დეზად, სახელისა ლეთისა ზენისა და მხსნელისა ჩემისა“. წმიდა ნინომ პასუხის მაგიერ თვალთაგან გადმოღვარა ცრემლები და მასთან ერთად მეფემ, დედოფალმა და იქ მყოფმა ერმა ნინასთან ერთად დაიწეს გოდება. ბოლოს წმ. ნინომ ასწავა ლეთის თაყვანისცემა მირიანს და მასთან დედოფალმა და იქ მყოფმა ერმა ერთად დაიწეს გოდება. ბოლოს წმ. ნინომ ასწავა ლეთის თაყვანისცემა მირიანს და მასთან ურჩია მას აღსარება ძე ლეთისა იესო ძრისტესი.

მირიანმა ამ დღიდან იწამა ძრისტე. მირიანს ისეთივე მწიგნულობა ჰქონდა საქართველოსათვის, როგორც ჰქონდა იმპერატორს მოსკოვსა და სანაპიროსათვის. მეფემ მაშინვე გაგზავნა საბერძნეთში მოსკოვსა და სანაპიროსათვის, რომ მოსკოვსა და სანაპიროსათვის მოეცა მღვდელ-მთავარი და მღვდლები, რომელთაც ნათელ გლოთ ხალხისათვის, ესწავლებიან სარწმუნოებისა და კეთილ-ცხოვრების კანონები და დამკვიდრებიათ საქართველოში ძრისტეს ეკლესია. მოსკოვსა და მღვდლების მოსვლამდე წმ. ნინო გულს მოღვინდ უქადაგებდა ხალხს ძრისტეს სახარებას, უჩვენებდა მას ქრისტიანთა გზას სასუფეველისადმი, ასწავლიდა, თუ როგორ ელოცათ იესო ძრისტე და ამ ნაირად ამზადებდა ხალხს წმ. ნათლისღებისათვის.

მეფემ მოინდომა, რომ მღვდლების მოსვლამდე აღმშენებია ლეთის ტაძარი და ნინას რჩევით მან ეკლესიის დასაღვამად ამოაჩინა თავის ბაღი, სადაც იღვა შესანიშნავი ღიღი ნაძვი. ნაძვი მოსჭრეს და მისი ეჭვის ტოტისაგან გამოსჭრეს ეჭვი სვეტი და დასდეს ისინი იმ ადგილს, რომელიც დანიშნული იყო ტაძრისათვის; გამოსჭრეს მეშვიდე სვეტი ხის ტანისაგან და აღმშენებლებმა მოინდომეს მისი დასობა; მაგრამ ეს სვეტი ევრას ღონით მიწიდან ევრას დასობეს. როცა დაღამდა მეფე მოწყვნილი წავიდა სახლში და ფიქრობდა, თუ რატომ ევრაინ შესძლო

ამ სვეტის მიწიდან დაძვრა, ხალხიც წავიდა სახლებში იმ ადგილს დაჩა ღამით მხოლოდ წმ. ნინო თავისი მოწავე ქალებით. წმ. ნინომ მთელი ღამე ლეთის ედებრებაში გაატარა. ღლით ადრე მან იხილა წინაშე თვისა საკირეველი ყმაწვილი, რომელსაც ერტყა წელზე ცეცხლის სარტყელი; ამ ყმაწვილმა უთხრა ნინას საიღუმლოდ სამი სიტყვა, რომლებიც, გაიგონა თუ არა მან, დაეარდა ძირსა და თაყვანი სცა ყმაწვილს. შემდეგ ეს ყმაწვილი მივიდა სვეტთან, მოჰკიდა მასხელი და აიტანა მალა ჰერში. სვეტი ელვის მზავსად ეღვარებდა და გაანათა მთელი ქალაქი. ამ ადგილს მოვიდნენ მეფე და ხალხი, რომელთაც აკვირებდა ეს საკირეველი სანახავი: სვეტი ხელ-მოუკიდებლად ხან მიწიდან ზემოთ აღიოდა და ხან მიწაზე დაედგა და ეხებოდა ძირს, რომლისაგან იყო ეს ხე მოჭრილი, ბოლოს დადგა თავის ადგილზე და გამაგრდა. ხის ძირისაგან დაიწყო დგა სუნნელოვანმა მირიანმა; ყოველი ავად-ყოფი, რომელიც სარწმუნოებით იტებდა ამ მირიანს, იკურნებოდა ხოლმე სენისაგან. მართი დაბადებიდან ბრმა გზადელი როგორც კი შეეხა სვეტს, მაშინვე განიკურნა, მან განკურნებისათვის აღიდა ლკრთი და იწამა ძრისტე. მართა დედამ მოიყვანა თავისი შვილი, რომელიც შვიდი წელიწადი ავად იყო, ამ ცხოველს მყოფელ სვეტთან და სთხოვა წმ. ნინოს მისი განკურნება და მასთან აღიარა ამ ქალმა, რომ ძრისტე, რომელსაც შენ ჰქადაგებ ქრისტიანად ძე ლეთისა არისო. წმიდა ნინა შეეხა სვეტს, შემდეგ ეს ხელი დაადო ავად-ყოფს, რომელიც მაშინვე მოაჩა. რადგან მრავალი ხალხი მიდიოდა ამ სვეტთან, ამიტომ მეფე მირიანმა უბრძანა ეკლესიის მშენებლებს, რომ ამ სვეტისთვის გარეშე გაეკეთებინათ ზღოფე. ამ ღრრიდან ამ ადგილს სცემდნენ პატრის არა მარტო ძრისტეანები, არამედ კერპთაყვანის მცემელნიც. მალე გათავის შენება ხის ეკლესიისა, რომელიც იყო პირველი ეკლესია ივერიაში.

მოძღვრება

სახარბის მესამე ნეტარებაზედ.

III

თქმული ქაშვეთის ეკლესიაში 8-ს თებერვალს
1887 წელსა.

ანტონ ივანე მშვიდნი, რამეთუ მათ
დაიშვიდნონ ქვეყანა. (მათ. 9—5).

მართი უპირველესი და უძვირესესი თვისება, ყოველ-მანათ-ნო მშენებელს, ქრისტიანს კაცსა არის პირდაპირი ნაყოფი იმ უმადლის სივარულისა, რომელიც წმიდა მოციქულის პავლეს სიტყვით „სულ-გატყდეს და არა ჟურს, არცა მადლოდნ, არცა ძვირთა თვისას, არა განრიხისნი, არად შერაცხია ბოროტო, ყოველსა თავს იღეთ, ყოველი სწამთ, ყოველსა მოითმენს და არა სადა დაერღებია“ (ა. კორ. 13. 4—7). სიმშვიდე არის იმისთანა წყნარი და აუმაღრვეელი ხასიათის მიღწევილება, რომელსაც ცხადი იქნეს კაცი მამია, როდესაც იგი უპედლობისა და შეწყვეტის დროს ჰუმბობლობს თავის თავად, თავის ენებათა ზედა და ცდილობს, რომ არც თვითონ აღეღუფეს რაზნად და არც არავინ აღეღუფოს და განაოხოს.

პაცი პირველად იყო, ძმანო, შექმნილი მეფეთისაგან ისე, რომ მისკან დაშორებული იყო ყოველი ბოროტი, რომელიც არის პირველი წარმოყვანისა ამღვრევისა და უწყსობისა. პირველმა კაცმა არ იცოდა ისეთი რამე, რომ მშვიდობიანობა იმის სულისა რითიმე დარღვეულ იყო; იგი სრულის მყდროებით სტკმბობდა სამოთხეში გაგვშემორტყმულით; იგი ევრას ზედვდა თავის გარეშეშო სიყვას, რომელიც რითიმე წინააღმდეგი ყოფილიყო იმის უმანკო სულისათვის. მაგრამ თესლმა ბოროტისამ, რომელიც ეშვამა დასეთსა მის სულში, ამ ღვარძლის თესლმა მოსწამლა მისი ანგელოზებრივ-მშვიდი ხასიათი; მასა-ქეთ მან და მისმა შთამამავლობამ აღარ იცის ის სრულ სულის მშვიდობა, რომელიც უპირველესი ნეტარება იყო კაცისათვის სამოთხეში. ამ ბოროტის თესლმა ღრმად გაღვდა ფესვები კაცის ბუნებაში და აღარ აძლევს მას მოსვენებას და სიწყნარეს. ამ ბოროტმა განამარცხა კაცის ცხოვრებაში ყოველივე უბედუ-

რობა და მწიხარება და ამითა კაცს დააპრვეინა ყოველივე სიმშვიდე სულისა. მს უბედურება და მწუხარება, რომელიც კაცს სდევს, როგორც ჩრდილი, დაბადების დღიდან საფლავამდინ კაცს ხდის სულ მოკლედ, არისება, მოთმინებიდან გამოჰყავ და ეპტრეფს მთლად სულსა და გულსა.

ძაგამ ეთოლ გონიერო მეგობარო! მისი ბრალია რომ შენ გეწვია ეს ათას გვარი შეწყვეტება, თას გვარი სწეულება, სიღარიბე და თითო ყოველი. მშკრთმან შენ გაგაჩინა ყოველის დრით სიყვით და ნეუარებით სასეს, მაგრამ შენ შენი უფროსი მოიპყ ყოველივე ეს და აი, ამ ბედნიერების მ გიჭაბთ შენ მოგველინა ყოველივე შენდურება. ძაგამ რომ დაფიქრედ, ეს არის, ძმანო, შენი სასჯელი, რომელიც შენ თვითონვე გამოიწვევ მაშასადამე ეს აღარა ეტოქმს რა შენ უნდა მოთმინებით იღო ეი სასჯელის სიმძიმე. პიღე, ძმანო, შენ ცხოვრებაში მაგალითი: ესტკვათ შენმა მეზოცელმა ძალბათ, შენ დაუმხატვრობე, მოგაგინა რამე უყველბება კაცის ძაბოლ-მაგაულება მოთხოვნს, რომ ამ შენი ცბედურ ბრბათის მან ზიდოს შესაფერბა სასჯელი. მუ ყოთლ გონიეროულად დაფიქრება ეს შენი ძე ბოლო—ეს სასჯელი, რომელიც თითოთვე თავს სცამით დასაოწება, უნდა მიიღოს სიმშვიდით და იღოს მოთმინებთ; მას არა აქვს ზნობით ნება, გამარცხებულა რამე უქმყოფილება, სამდურავი და შენზედ გარისხდეს, აღშვოთდეს და გაჯავრება. რაც უფრო მან ათკის თავს, —თავისივე ბრალია და აქუკომ მოთმინების და მორბილების მეტი აღარა მართებს რა.

ბაზინჯე, გონიერო მეგობარო, ასე სამართლიანევე შედეგი შენი უსულბართი ცხოვრებისა—ის შენი ათას გვარი უსდურება რომელიც მოგველინა პირველ დროითი საათობის ნეუარების მაგერბათ, რომლისათვისაც შენ ქმეცმა დაბადა კაცი ქვეყანასა ზედა. შენ ზიდვე შენგნივე დასახტურებულ სასჯელს, და მაშასადამე აქ შენ გაჯავრებას, უქმყოფილებას, სულის ამღვრება და ლეთისადი სამდურავს ადგილი არა აქვს.

მაგრამ დიდება გაგებასა უფლისა! შემოქმედი ჩვენი არამც თუ მათელ სასჯელად და სამართლიანად მოექცა ამ შემთხვევაში კაცი, —მან, მასთანევე, გამაჩინა თავის ყოველად სახიერება: მან მოუფლინა კაცს ქვეყანაზედ უბედურებანი და მწუხარებანი არა მარტო როგორც სასჯელი, არამედ მას,

კაცთ მოყვარეს, სურს, რომ კაცმა ამ უბედურებაში კეთილ განიერული მოთმინებით დაიმსახუროს კვალად შეწერაზე თაყის შემომქმედისა. ბილეთ, ძმანო, ცხოვრებიდან მაგალითი; ესთქვათ შეილთ მასიყვარულე მამამ დასაჯა თაყისი ურჩი და კეპი შეილი; თუ ეს შეილი მოთმინებით და მოჩაჩლებით იღებს მამასადან დანიშნულ საჯულს, მამას ამ შემთხვევაში მოუბრუნდება გული, მაღე შეგებალება თაყისი შეილი, მაღე ახდის მას ამ სასჯელს და დაუბრუნებს კვალად იმ უფლებათა, რომლებითაც იგი უწინ სარგებლობდა, როგორც მემკვიდრე და შეილი. მა თუ ჩვენ უყუთუთა ვიცით მისაქმედი კეთილი მიცემად შეილთა ჩვენთა, რაოდენ უფროს-ლა მამამ ჩვენმა ზეკათამან მოგვეცეს კეთილი,“ (მათ. 7. 11). თუ რამ ეტილობთ ჩვენის მხრით მის დასმასებებს. ღიდი ზნეობითი დანიშნულება აქვს, ძმანო, ჩვენდამი მოვლინებულ უბედურებათა. აცემა მოთმინებით და სულ გრძელბით უნდა დაამტკიცოს, რამოდენად და სადადინ მზა არის იგი დამოუჩალოს ნებასა ლეთისას; იგი უნდა ცდილობდეს, — რაც უნდა შეეწირობა ნახოს თაყის ცხოვრებაში, — რომ რაიმე ყოვალქვეით არ გამოაცხადოს ღმერთზედ უქმაცოფლებას; იგი სიმდაბლით, სიმშვიდით, ძრწოლით და მაწიწებით უნდა სასიებდეს თაყის ზეციერ მამას.

ჩვენ ბეგრი არა ვიცით რა, ძმანო, ქვეყნიერების; ზეცის საიდუმლონი ხამ მიუწოთომეღნი არიან ჩვენთვის. ამიტომ ყველა საქმეში და მეტადრე ჩვენ შვე დღეში ჩვენი თაყი უნდა მივანდოთ სრულიად სახიერებას და მის კეთილ განცებას. ჩვენ ამითი დამტკიცებით, რომ ჩვენ განჩენს ცხდით ჩვენ ყოვლად მოსიყვარულე მხრუნველად, რომელმანც ჩვენზედ უყუთესად იცის, რა გვეჩიბა და რა არა, რა არის ჩვენთვის ბოლოს სასარგებლო და რა არის მავნებელი. მა ამიტომ, რაც უნდა შვეი დღე დაგვადგეს, ჩვენ მაშინ აღარ ავლევდებით, აღარ აღუშვოთლებით და არ ეისულნი კვლევებით: ვიცით რომ ღმერთი არ მოგვიყვამს იმ განსაცდელამდის, რომლის ბანა ჩვენ სუსტს ბუნებას არ შეუძლიან. და მასთანვე დარწმუნებულნი ვართ, რომ ყოველივე ეს უბედურება ჩვენთვის მოვლინებულია მიტომ, რომ ჩვენი სულ-გრძელება და სასიება უფრო განმტკიცდეს და გაძლიერდეს. უბედურებაში და შვედღეში იცნობა, ძმანო, რაოდენათ კაცს ღრმათ აქვს გულში დანერგილი ლეთისადმი სიყვარული, სასიება და სარწმუნობა,

რაღესაც იგი არა კარგავს სულის სიმშვიდეს და მოთმინებით გმორჩლება თაყის ბედს.

ბი ესრეთ იქცევა, ძმანო, წინაშე ლეთისა ის მშვიდი კაცი, რომელსა ზედც უჩვენებს მაცხოვარი — მესამე ნეტარების მცნებაში.

მნახოთ ახლა, როგორ იქცევა ესევე მშვიდი წინაშე თვისთა მოყვასთა.

მრთხელ მიხალოდა ძმისტე ერთ სამაჩიტელთ სოფელს. მოწაფენი მისნი წაიღნენ წინ, რომ მაცხოვრის მისაღებად მოემზადებინათ მცხოვრებნი; მაგრამ ამათ ძველი ჩვეულებრივი გულ-ქვაობით უარი სთქვეს ქრისტეს მიღებაზედ. მაშინ მოწაფენი განჩინეს და ევედრებოდნენ უფალსა, რათა მან მოუთხროს სოფელსა მას ცეცხლი ზეცით გამო და გადაწვას იგი. მოწაფეთ მამინ ჯერ კიდევ არ ესმოდათ, ძმანო, თაყისი მოძღვრის სწავლა, — იმ მოძღვრისა, რომელმაც მათ წინაშე ბეგრეჯელ დაამტკიცა, რომ იგი მშვიდი არს და მდაბალ გულითა“. მაცხოვარმან აცეცრა მათ ეს მათი სულ-მოკლეობა და უთხრა, რომ მათ ჯერ არ ესმით და არ იციან „რომლისა სულია სადა“ არიან იგინი, რამეთუ ძე კაცის მოვიდა სოფელად არა წარწემვდად, არამედ ცხოვრებად ყოვლისა სოფლისაო. ჯერ მაშინ მოციქულთაც არ ესმოდათ, ძმანო, ის განსაზღვრული სიყვარული და მშვიდობა, რომელიც ასე ცხოვლად განხორციელდებულ იყო ლთაებრივ ჩვენ მოძღვარში. ზაგერის მოთვანს კიდევაც მოუვიდოდათ ხოლმე ახრად, რათა არის სასწავარი, რომლისა გარეშე პატრება თანამდებთა აღარ შეიძლებაო. მოციქული პეტრე ჰკითხავდა ერთხელ უფალს: რამდენჯერ უნდა ვაპტიო ჩემ წინაშე დამნაშავესა? ზედ ჯერ მეტათა! მს ის პეტრე მოციქული იყო, რომელმაც ვერ მოითმინა გეტსამანის ბაღში, როდესაც მისი მოძღვარი მიპაქდათ მცდარათა მათ, ამოიღო მახელით, დასცა სურსა ერთისა მთვანისასა და მოჰკვეთა უფრი მისი. მაგრამ, ძმანო, როდესაც მან და მასთან სხვათაც მოწაფეთა ნახეს, რა სიმშვიდით, სიწყნარით და მტერთაღმი განუსაზღვრელი სიყვარულით მოითმინა საშინელი ტანჯვა და თვით სიკვდილი ჯვარზედ მათმა მოძღვარმა, როდესაც მათ დასასრულ სცნეს „რომლისა სულისაგან“ არიან იგინი და განმტკიცდენ „ამ სულის მიღება“, მაშინ იგინიც ისე სიმშვიდით და სიყვარულით ექცეოდნენ თვისთა მდგენელთა და მტანჯველთა და, ასე განიწყეთ, კიდევაც აკურთხევენდნენ მათ.

მკიცტეს სწავლამ და მავალითმა, ძმანო, ისე იმოქმედა მის უზირეცლეს მოწაფეთა ზედა და ამათ მიმადებით ეს სიმშვიდე, სიყვარული მტერთა და შე-
მაწუხებელთადმი შეიქნა „სულაღ“ შემდეგ ქრისტიან-
ნეთათვისაც, რომელითა თავანთი ცხოვრებით წარ-
მოგიდგინეს ცხადი მავალითი, თუ სადამწინ შვიძ-
ლებმა მკიცტეს მოწაფემ სიმშვიდით აიჯანოს ყოველ
ნაირი უსამართლოება და შევიწროება, როდესაც იგი
აღმუტრელა ქრისტიანური სიყვარულით მოაყესი-
სადმი.

აი, კეთილ მსახურნო მსმენელნო, რაში უნდა
იხატებოდეს ქრისტიანი კაცის სიმშვიდე წინაშე ლეთისა
და წინაშე კაცთა.

აი ძმანო, ამ სიმშვიდეს უწოდებს მაცხოვარი
ნეტარებას და ამ ნაირ მშვიდთ აღუთქვამს, რომ იგიანი
ღამი გიღრმენ ქვეყანასაო. მსაღთქმა, ქრისტიანნო,
ერთის წხრო და პირობა ღრმად: მკიცტეს აღმ-
სარებლობა და მკიცტეს სიმშვიდით მიმბაძავთა,—
მის მაგიერ, რომ განწყვეტილებენ დედა მოწის ზურ-
გიდგან წარმართა სასტიკის დენიდან,— დაიშვილ-
დეს მთელი ქვეყანა და გზა მადლობა ლეთისათა
მკიცტეს სახელი და სწავლა გაგრცხლებული ითითქმის
ყველა მხარეზე: ყოველსა ქვეყანასა გზად ხმა მისი
და კლდთა სოფლისა სიტყვისა მისი.

მაგრამ განსაკუთრებით აზრი ამ მკიცტეს აღთქმისა
მღვთმარეობს იმაში, რომ მშვიდნი, წყნარნი, თავ-
დაზღონი, და მოსიყვარულენი დაიშვილდნენ იმ
„ახალ ქვეყანას“, რომელსაც მოციქულის სიტყვით
„ველით“ და „რომელსა შინა სიმაართე დაიშვილ-
დებულ არს“ (2, პეტრ. 3, 13); იგიანი დაიშვილ-
დნენ იმ ქვეყანას, სადაცა ღარი შეზღუდვიან კაცთა
უსამართლოებას და შევიწროებას, არამედ სადაცა
სუფევს საყოველთაო სული სიმშვიდობა, თანხმობა
და ურთი ერთ შორისი სიყვარული. ძაცმა „ეს ქვე-
ყანა“, ძმანო, დაკრება თავის ურჩობით და აშა-
რტანობით; ზან ახლად უნდა შევიძინო იგი მოჩი-
ლებით, სიმშვიდით და სიმდაბლით,—ამას მოითხოვს
ლეთისა და კაცის სამართალი,—მოთმინებითა და
სიმშვიდითა, ძმანო, უნდა კვლად მოვიზოგოთ სულ-
ნი ჩვენნი. მაღლი ზეცისა შეგვეწიოს, მკიცტეს მო-
ყვარნო, ამის მისაღწევად. ამინ.

მოძღვრება.

სიონისათვის არა დავედუნე, და
იერუსალიმისათვის არ დავავადო.
(ისაია 62, 1).

ესრეთ იტუოდა დიდა წინასწარმეტყველი ღვთისა
ისაია, ძველი აღთქმის მასარებელი, რომელიც წინასწარ
სხედოდა ბევრს მომავალს იერუსალიმის შესახებ, რომ
გარე აწმუხოს. მან იცოდა თანამედროვე დამცირება
ქვეყნისა და წმინდის ქალაქისა და წინასწარ იხილა დიდა
დიდება მისი, რომელსაც მასმა მკურნალდებოდა ჩვენი
გამოსნა.

აბა სდგომენ სიონზე და იერუსალიმზე არც ბა-
გენა შევის დაეთისა მთელს მის ცხოვრებაში. მას აღ-
საღუდა ქმინდა თუღნი თვისა მათა, საიდანაც მარად
იდებდა შექმნობას და ნეტუშ (ფსალ. 120, 1). უფ-
რო ახლად, უფრო ზატივის ღირსად და ძიარფისა იე-
რუსალიმ—წმინდა ქალაქი ჩვენ მართლ-მადიდებელ ქრის-
ტიანეთათვის, რომელიც წმინდა დავითმან ქრისტეს
სწავლა და მოციქულებისა. მუნ არის გოლგოთა, სადაც
ქრისტემ განაწერა სულნი; მუნ არის ქრისტეს საფლავი—
წარა ჩვენი მკვდრეთი აღდგომისა. მუნ არის
სიონის სადგურა, სადაც მოციქულთა მიდეს სული წმი-
და. იმ თვითიული ტკუველი მძისა დიდებულა საქმე-
ებით ქრისტე მცნოვრისა ჩვენისა. ამიტომაც მადლიერ-
ნი ქრისტიანენი, მკლადგანე, იყენენ რა აღსწავლენი
მსურველ სიყვარულით წმინდა ქვეყნისადმი, მადაოდენ
უფლის საფლავის თევზის საცმად და ამ მოგზაურობის
დროს ითმენდენ ყოველგვარ საფლავებებსა და შეწე-
ბით, ქრისტიან სული მისწავლიდა ამბობდნენ გოლ-
გოთისა, რომელიც მორწმუნეთა მცნოვრის სისხლითა,
უფლის საფლავის წინ მუხლის მოსაწერლად და თავის
მწესარების გაბრძოლებლად, იერუსალიმ არის საყვარე-
ლი ადგილი რუსის მღვდელმთავრის თითქმის პირველი
დროადგანე რუსეთში ქრისტიანობის გავრცელებისა. იმ
მადაოდენ რუსეთი სავით და სიყვითით და გზაში
ბევრ უმადურებს ითმენდენ.

უკანასკნელ წლებში განსაკუთრებით პირად გასმირ-
და მოგზაურობა წმიდა ქალაქისკენ გაუმჯობესებულა
და გაიფხუვალა გზების წყალობით და რუსების მიერ
იერუსალიმში და სხვა პალესტინის ადგილებში უსასუა-

ლო სადგურების წყალობით. უოკელ წალობით ესაა რუსეთიდან მიდიან იქ საღორცედ სამი ათას ტყე მეტი.

მათთვის იქ იერუსალიმის ზღვის გარეშე აღმენა-ბუნია არიან სასლები. მაგრამ ესაა ეს შენობანი გუარ იტკვენ გველა მლოცველთ. მლოცველთა მომეტებულმა რიცხვმა გადაჯაბა აღმენებელთ იმედს. საპაროა გადადგენ შენობანი, საჭაროა აღმენებულ იმენეს იქ უფრო მისაგრებელი სადგომები თბილი წყლისათვისაც, საჭაროა მაინადონ მლოცველნი უცნო მსარეშა სარწმუნო-ბაზე საუბრებით და სულის მცხოვრებელი საკითხებით, — საჭაროა წიგნთ-საცავი და საკითხავი ოთახი და წიგნის მაღაზია. საჭაროა არიან კაპიტანები და გაცემულნი გზის მჩვენებელი წმიდა ადგილებში განსაკუთრებით მართლ-მადიდებელ სლავიანთათვის, მათან რუსებთან ნათესარ ადგილებში ადგომას ტაძრს სასალოცო და უფლ-ს საფლავთან საჭაროა აღმენებულ იქმენს რამე მტკიცე შენობა რუსების სასახლად, და უოკელავე ამახისათვის საჭაროა საშუალებანი.

მართლმადიდებელ რუსის მლოცველს არ შეუძლია არ შენიშნოს სიღრმე. წმაკითხვის უფადინარობა და სარწმუნოებრივი გაუნათლებლობა მართლ-მადიდებელ არს-თა, რომელნიც სცნოვრობენ ზღესტანში და რომელ-თაც აბარვენ სხვა მერყეულენი, საწყალ და სიღრმე მართლ-მადიდებელ არსთა არა ბექით არც სკოლები და არც გამ-შენებულნი ტაძრები; მათი ადგილობრითი მწყემსი საზ-რადონი არიან სიღრმებით და განათლებით. და ბეჭე-ტი არა არის რა ჩვენის მსრით სწავრო, რომ ისევე სი-ცოცხლე ჩვეულებით მოამკვდრე მართლმადიდებელ არსთა მეკადროს. ის დიდის სისარულით ეტებება უოკელ გპრ საუკრელობას რუსის გულისას და აი მაგალითები: აღმენა თუ არა ზღესტანის მართლ-მადიდებელმა საზო-გადოებამ ნაზარეთში სკოლა მართლ-მადიდებელ ქალთ-თვის, ის მალე ამისო (იქ სხვა ორასამდე მოსწავლე ქალი.) და მოსწავლე ქალებმა, რომელნიც დადიადეს სასწავლებლად სხვა მერყეულთა სასწავლებლებში, თავი მაინტეს ამ სკოლებს და გადმოვიდნენ რუსის სკოლაში; მშობლებიც თავიანთი შვილებით, რომელთაც სხვა მერ-ყეულთა შთაგრებით მატარებენ მართლ-მადიდებლობა,

ისევე გადმოვიდნენ მართლმადიდებლობაში. აღმენა გუ-თილ-მშენებლად მედვედოვში რუსის ეკლესია ღირ-სას სერგეი რადონეჟლის სხელობაზე. ამა ტაძრს გა-მოუწყვლად შესარან მართლ-მადიდებელნი.

ამიტომ, მართლმადიდებელნი ჭრისტაქანო, რუ-სეთის პატრიარქს და მისი აღმოსავლეთზე ზედ გავლენი-სათვის, თქვენი სულის საცხოვრებლად და მართლ-მად-იდებელი თქვენი შემამულთა და მკიდროთა სასაკეთოდ, აღმოუჩინეთ თქვენი შემწეობა შეძლებისა მებრ თვალის შეწირულებებით ზემოთ აღნიშნულ საჭარ აკათას დასავ-მყოფივლად. დეე მარად სიკრძაქს რუსის გული საო-ნასათვის და გაძლიერდეს სიმკრძაქს წმიდა ქვეყანაში რუსის მართლმადიდებელი ზღესტანის საზოგადოების მიერ. მინც აძლევს, ღარიბთ, არ გაპლარიბდება (იგ-28, 27)—ერც იწვალებს საწყალს, სესხად აძლევს უზარს (იგ. 19, 17) მოწყალეობა ჩხრის სიყვლილსა-გან და სწმენდს ყოველივე ცოდვისაგან. მანც მოწ-ვალეობასა და სიმართლესა შერება, აღიერიბარ ცხოვ-რებით (ტოე. 12, 9), კლარსებან გამართლებს ღვთის წინაშე და საუკუნოდ იცხოვრებს მისთან ზეცურ იე-რუსალიმში (იგ. 12, 22) ამინ.

უწმაღესმა სინოდმა ნება დართო მართლ-მადიდებელ ზღესტანის საზოგადოებას წყალობაში ერთსეუ გველა ეკლესიაში უოკელავე ღვთის მსახურეს შეადგე მოე-რობოს შეწირულებანი — სხელდობ ეს უნდა მოხდეს ბზობის კვირის, როცა ვლესასწავლობთ უფლას დიდ-ებით შესვლას იერუსალიმში.

შენიშვნა. მოწოდება და ეს მომღერება, ჩვენგან დაბეჭდილი, ექსარხოზისაგან დარიცხებულ იქმნა მართლისა და ძახეთის ეპარქიაში ჩვენ ვებეჭდეთ ამ მომღერებას ჩვენს გამ ცემაში, იმ იმედით, რომ სა-მღვდლოცობა ისარგებლებს მით შესარცხებლად კე-თილ-მწველობით შეწირულებათა მართლ-მადიდ-ებელი პალესტინის საზოგადოების სასარგებლოდ.

რედ.

მღვდელთა საეპარქიო და გასაფრთხილებად.

ჩვენში დღემდის სამხედრო ბეგარა (საღდათად გაწვევა) არ არსებობდა. ღმრთი ჩვენშია იქნა შემო-
ღებული ეს ბეგარა. ამიტომ მღვდლებს ადგილობრივ მთავრობისაგან ბეგარი მოთხოვნილებანი შეხედებით
ელისარულად საღდათად გასაწვევად ახალ-გაზდა კაცების წლოვანების შესახებ; ამ მოთხოვნილებათა
ღმრთელების შესახებ დიდი სიფრთხილით მართებდა მღვდლებს. ამისათვის ჩვენ ვეცდებით, რომ გაუადვი-
ლოთ ყველას ამ მოთხოვნილებათა შესრულება და ამიტომ ვბეჭდებთ ამ ნომერში საეკლესიო სახუთე-
ბიდან მასაცემ აღმოწერილობის ფორმას, რომელიც თვითნებურად მღვდელმა უნდა წარადგინოს, სადაც
ჯერ არს, ყოველს წესს.

გ ა ნ ა ნ ი მ ა ნ ა მ ო წ ა რ ი ლ ო ბ ა

დაბადებულითვის 1886 წელსა (ამა და ამ) სამწყვლო ში. (ამა და ამ) მსმრსა.

1	2	3	4	5
№ № მუხლ- თა მამრობი- თის სქესისა მეტრიკის წიგნში.	თვე და დღე დაბა- დებისა.	სახელები დაბადებულ- თა.	წოდება, (ჩინი), სახელი, მამის სახელი და გვარი მამისა, ხოლო უკანონოდ დაბადებულთა დედისა.	თუ რომ დაბადე- ბული მომკვდარი, წელიწადი, თვე და დღე გარდაც- ვალებისა.
	იანვარი.			
1	5	ივანე	თავადი ივანე მაიხოსროს ძე ბურიელი.	
2	7	პეტრე	ახნაური ღვთის პავლეს ძე მესხი.	
3	10	ზაქარია	მღვდელ პავლე იესეს ძე მაჩილიძე.	
4	15	ალექსანდრე უკანონოდ დაბადებული	მღვდელთაგანი (ქალწული ანუ მქერიე) მართა ღვთის მუშლაძისა.	გარდაიცვალა. წ-ს მარტა 1836 წელს. (№ მუხლ- მეტრიკისა).

ესე ამოწერილობა შედგენილ არს 3-ს იანვარსა 1887 წელსა მღვდლისაგან (ამა და ამ სამრევლოსა)
(ამა და ამ ეკლესიისა).

შემაჯავრობა. *) თუ რომ დაბადებული სხვა სამრევლოსა არს, მაშინ ამ შემთხ-
ვევაში შემაჯავრობა მამის გვარისა უნდა წაეწეროს, თუ რომლის სიო-
დისა, ანუ ქალაქის მცხოვრებელია მამა სამსკდრო გარდასმე-
ლისა.

ადგილი ბეჭდასთვის

მესლნი სჯულდებულებისანი დასჯისათვის, გამოცემული 1885 წელში.

1441 მ უ ხ ლ ი.

შველანი, როგორც უნდა იყოს, სიცრუისათვის წერილობით საბუთებში შობისა, ქაზინებში შეუღლისა და გარდაცვალებისათვის, როგორც ნამდვილებში, ეგრეთვე მიცემულთა საბუთებიდან დამტკიცებულთ პირებში, დამნაშავენი დაისჯებიან იმ საჯელითა, რომელიც არის მოხსენებული 294 მუხლში სჯულდებულებათა.

294 მ უ ხ ლ ი.

სიცრუით შედგენილთა სამსახურისადმი შესახებ საბუთთა, ეგრეთვე ამისთანა საბუთებში ბოროტი განზრახულებით ამოფხეკილობისა, გასწორებისა, ანუ სხვა ცვლილების მოხდენისათვის და სიცრუით შედგენილთა ანუ შეცვლილთა საბუთთა ცნობით ხმარებისათვის რომელსავე საქმესა და საგანში, დამნაშავენი დაისჯებიან:

წოდების ყოველივე ღირსებანი ჩამოერთმევით და გაიგზავნებიან სიბირში დასასჯელებლად; ანუ ჩამოერთმევით ყოველივე განსაკუთრებითი, პირადად და წოდებით კუთვნილნი ღირსებანი, და აღმატებანი, და გაიგზავნებიან ციმბირში საცხოვრებლად.

როდესაც ესრეთ სიცრუე არის მოხდენილი იმ პირთაგან, რომელთა კანონი ავალგზს შედგენასა წერილობითთა საბუთებისასა, ანუ დაცვასა, ანუ მათსა მიცემასა, მაშინ დამნაშავენი დაისჯებიან იმ სასჯელითა, რომელიც არის მოხსენებული 362 მუხლში სჯულდებულებათა სიცრუისათვის სამსახურისა გამო.

362 მ უ ხ ლ ი.

რომელიც თავისი სამსახურის აღსრულების დროს მოახდენს სიცრუით ხელმოწერასა... ანუ შეადგენს საბუთსა სხვაგან მყოფის სახელობაზედ, ანუ შეადგენს საბუთსა წინა რიცხვით, ანუ სასყიდლის მიღებისა და სხვა პირადთა სარგებლობისათვის განზრახვით დაარღვევს კაცონსა, რომელიც არის დაწესებული დამტკიცებისა და დამოწმებისათვის ამ გეგართა საბუთთა, ანუ თუ სრულად, ანუ თუ რომელსავე ნაწილს დაჰფარავს, ეგრეთვე განზრახულებით ქეშმარიტებასა... რომელსავე სამსახურისადმი შესახებ საბუთებში, ანუ ჩაუმატებს იმათში მოგანილთა გარემოებათა, ანუ ცნობით ტყუელსა რასაჲმე, ანუ მიცემს კოპიოსა იმ საბუთისას, რომელიც არსად არ არის, ანუ მისცემს ნამდვილს საბუთთან უთანხმოსა კოპიოსა, ანუ თუ გაზედავს სიცრუით შედგენას საბუთისასა, ბოროტ განზრახულებით გასწორებასა, ანუ ამოფხეკვას საბუთში, რომელიც აქვს მას მინდობილი შენაძნაჲდ დაისჯება:

ან ჩამოერთმევა წოდების ყოველივე ღირსებანი და გაიგზავნება სიბირში დასასჯელებლად; ან ჩამოერთმევა ყოველივე პირადად წოდებით კუთვნილნი განსაკუთრებითი ღირსებანი და აღმატებანი და გაიგზავნება ციმბირში საცხოვრებლად.

ნ ა რ ე კ ი .

კედამატიის პასუხი.

წინასწარ-მეტყველება 1887 წლისათვის. აი 1887 წლისათვის რას წინასწარ-მეტყველებს კანადის ვარსკვლავთ-მრიცხველი და პროფესორი ს. ვიგინსი: ამ 1887 წელს, 19 სექტემბერს ისეთი დიდი ქარი და ქარაშოტი უნდა ასტყდეს მთელს ევროპაში, რომლის მზგავიცი ღერ არ ყოფილა მთელს XIX საუკუნის განმავლობაში, ეს ქარი ყველაზე ძლიერად 20 სექტემბერს შუა-დღისას დაიწყო ქარლას და მიწაც იძვრისო. მიწის ძეგა და ქარი ოქტომბრის ნახევრამდე გასტანსო. პროფესორი ვიგინსი ჰიკვლავად არა წინასწარ-მეტყველებს. მან წინასწარ-მეტყველა ორი ქარი 1883-სა და 1884 წელსა და ახლა კიდევ ეს წინასწარ-მეტყველება. მაწს-ქარისა და ქარის გარდა ევროპაში მზის დახვნელება უნდა მიხდეს ამ 1887 წელს. ეს მზის დახვნელება სრული მზის დახვნელება იქნება. მზე დახვნელება 7 აგვისტოს, სინევე ბალტიის ზღვიდ-გან დაიწყება, მოიცავს მთელს ევროპულს რუსეთს და შუა-აზიას დიდის ოკეანეს ნაპირებამდე. სრული მზის დახვნელება მსოფს ახლო და შუა გულს აზიაში იქნება. პეტერსბურგში მზე 7 აგვისტოს დახვნელება დილა ადრინად და არა სრულად. მდ. ურალის ახლო-მხლო და დასავლეთ ციმბირში შუა-დღისას დახვნელება მზე 7 აგვისტოს სრულიად. რუსეთის ვარსკვლავთ-მრიცხველები დიდს სამზადისში არიან ამ მზის დახვნელების გამო და სამზადი გარეთიდანაც ბერს მოვლიან ამ მზის დახვნელებაზე დასასწრებად. („ევროპა.“)

* *

ძალდას; თანამდებობა ჭკნაია. ერთ ინგლისელს ისე გაურთვნია და გუგუშნია რამდენიმე ძალი, რომ ძალები ფულსაც ბგრობდნენ უსინათლოთა თვა-შესაფარის სასარგებლოდ. დინახავდა თუ არა ეს ნასწავლი ძალი უცხო კაცს, მაშინვე წინ გადუღებოდა; ძალზე შედგებოდა და წყურბუ-ნით, კედის ქნევით ატუობინებდა გოცუებელ კაცს, რომ განზა-ნაში ფული ჩავდოდა-ყველას უგვიდა ძაღლის ასეთი ჭკუა და ფულს არავინ უჭერდა. ამ როგად ძაღლებს მოეგროვებოდა 9 თოვის განმავლობაში 15 თუმანად, რომელიც უსინათლოთა სასარგებლოდ გარდეთია ძაღლების პატრონს.

ჭკვიანი პორუტეები არც თავიანთ თავს იციწყებდნენ თურმე. ზან-დის-ზან კაცს ხელიდამ არამეფენ ფულსა, მიირ-ჰენდნენ საკანდიტროში, იგიდენ კუბატებს და თურმე გემ-რიოდ შეეცოდნენ.

ოზურგოს. ვ. ჭ-მეს. ჭკვიანი არ მოსუვდება და უჭერს რამდენიც უნდა ღუფერო, მინც არ დაიდე-რებს. თქვენი შენიშვნა ძლიერ უმნიშვნე-ლოა და ამიტომ არ იბეჭდება.

დუშის. მღ. ჰ. გელ-ს. საქართველო-იმერეთის სინოდალის კანტორამ ყველა მკვლევებზე დაარჩა ჩვენგან შედგენილი წიგნი მღვდელთა სა-ხელ-მძღვანელოდ. იმაში ვრცლად არის განმარტებული თქვენი კითხვები. შობას გირგვინის კურთხევა კანონით აღკრძალუ-ლია. სხვა აღსარების ქრისტიანის ზიარება მართლ-მადიდებელი მღვდლისაგან არ შეიძ-ლება, თუ ჩვენს ეკლესიას არ შემოვერთდ.

თელავის მხარაში

ს. მკელი გავაზა. მ. ა. მირ-გს. თქვენი სიტყვა ძლიერ დაგვიანებულია და ამიტომ არ იბეჭდება.

ახალ სენაკს. ა. ს-იას. იყო დრო, როცა ჩვენი მონასტრები ქრისტიანობას და ყვეოლ ზნეობას პერცეველ-დნ ზალხში, მაგრამ დღეს მათ ეს აღარ შეუძლიათ. თვითონაც უნდა შრომობდნენ, თო-რეს მარტო მოპოვებოდა ფულები ვერ შეამ-კობს მათ და ვერ აცხოვრებს.

განცხადებანი.

მიიღება ხელის-მომწეა 1887 წლისათვის ძაბრულ სასულიერო ბაჟით

„მ წ ე მ ს ზ ე ლ“

და „მ წ მ მ ს ი.“-ს რუსულ დაბატებაში.

მაზანი და დანიშნულება გაზეთისა: 1) შეატყა-ბინოს სამღვდლო და საერო წოდებას ყველა გან-კარგულება და მოქმედება უმაღლესთა სასულიერო და საზოგადოებრივი მართებლობათა, კონსისტორიათა და მღვდელ-მთავართა, რომელთა გამოცხადება შე-საძლო იქნება; 2) გაავრცელოს ქართველ სასულიე-რო წოდებაში და ზალხში სალიტერატურო სწავლა და კოდნა საეკლესიო და საზოგადოებრივი ცხოვ-რების კითხვით გამო; 3) გაავრცელოს საქართვე-

ლოს სამღვდელთა და საერო წოდებაში სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივი ცხოვრების წესებისა და სარწმუნოებისა და 4) აუხსნას და განუპარტოს სამღვდელთა და საეკლესიო მოსამახსოვრებელი ზოგადი საეკლესიო კითხვები, რომელთა ცოდნა მიუკლავებელ საქმიანობებს შეადგენს მათთვის მტკიცედ მათი მოვალეობის აღსრულებისათვის.

„მწამსნი“ რუსული დამატებით 1887 გამოვა სურათებით. მართული გამოცემა გამოვა სამჯერ თვეში და რუსული ორჯერ.

ფ ა ს ი გ ა მ ო ც ე მ ი ს ა .

მთელი წლისა გაგზავნით. . . . 5 მან.
ნახევარი — — 3 —

„მწამსნი“ რუსული გამოცემით:

მთელი წლისა გაგზავნით 6 მან.
ნახევარი — — 4 —
ცალკე რუსული დამატება წლით 3 —
ნახევარი წლით 2 —

წერილების აგზავნა და პირის-პირ მოღვაწეობა იება რედაქტორთან ნიძოება რედაქციაში, რომელიც იმყოფება დაბა შიქოლაში, რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

მახუთის დაბარება შეიძლება ამ აღმწერით: Вн. Квирилы, въ редакцію „МЦКМСИ“ (пастыр.). შიქოლაში, „მწამსნი“-ს რედაქციაში.

ისიყდებთან მღვ. დავით დამბაშიძისაგან გამოცემული წიგნები:

მ ბ ი ლ ი ს შ ი: მ რ ი ჟ ი ს რ ო ე ს წ ე ნ ი ს მ ა ლ ა ზ ი ა შ ი. მ ლ ო თ ა ი ს შ ი: მ მ. მ ი ლ ა დ ე ბ ი ს წ ე ნ ი ს მ ა ლ ა ზ ი ა შ ი. მ ე რ ი რ ი ლ ა შ ი: მ ე რ ი რ ი ლ ო ს ნ ა თ ლ ი ს მ ც ე მ ლ ი ს ე კ ლ ე ს ი ს სა ე კ ლ ე ს ი ა ნ ი ე თ ე ბ ი ს სა წ ე ზ ბ შ ი და დ. ხ ო ნ შ ი წ ე რ ე თ ლ ო ს წ ე ნ ი ს მ ა ლ ა ზ ი ა შ ი.

ს ა ხ ე ლ დ ო ბ რ :

საქართველოს საეკლესიო ისტორია

ფასი უუფლო — ცხრა შაური.

ქართული ლოცვანი,

ფასი უუფლო 30 კ. და უფლო 45 კ.

მღვდელთათვის საიდუმლოების შესრულების დროს საჭირო

სახელმძღვანელო წიგნი,

ფასი უფლო ექვსი შაური.

ახალი სასულიერო კონსისტორიათა წამდგომება, ფასი ორი აბაზი.

ახალი კარაგაღინი,

ფასი უფლო ერთი მან.

უფროსი საეკლესიო სანთლის საწეობი ისიყდებთან აგრეთვე ყოველ-გვარ საღმრთო საეკლესიო წიგნები და ნიუთები და ყოველ გვარი სავადო და საეკლესიო სასუთების ზღაპრები.

შინარსი: ე ო ს კ ე ლ ა ვ ი თ ა შ ე ა ლ ი ს ს ა მ ა ს ს ო კ რ ო დ. — თ ო რ ე თ ი დ ა მ. — ს ა მ ე რ ე ლ ო დ ა მ. — ს ა ს ო რ ო რ ო მ ა ს ა ლ ა. — ა ხ ა ლ ი ა მ ბ ე ბ ი და შ ე ნ ი მ ე ნ ე ბ ი. — წ მ ი დ ა ნ ი ა ნ. — მ ო მ ლ ე რ ე ბ ა ნ ა. — მ ლ ე ლ ე თ ა ს ე უ რ ა დ ლ ე ბ ო დ. — ნ რ ე კ ი. — რ ე დ ა ქ ე ი ა ს ჰ ს ლ ო ს ი. — გ ა ნ ც ხ ე ჯ ა ნ ი ა.

რედაქტორი და გამომცემელი მღვ. დ. დამბაშიძე. Доз. издательство Кутаиса, 27 Марта, 1887 г.

საკუთარა მსწრაფლ-მგზავნი რედაქციისა.